

Tilanne ja näkymät 4/2015

- ELEKTRONIIKKA- JA SÄHKÖTEOLLISUUS • KONE- JA METALLITUOTETEOLLISUUS
- METALLIEN JALOSTUS • SUUNNITTELU JA KONSULTOINTI • TIETOTEKNIKKA-ALA

Maailman ja Suomen talouden näkymät

Kehittyvät maat ovat riski Euroopan elpymiselle s. 3

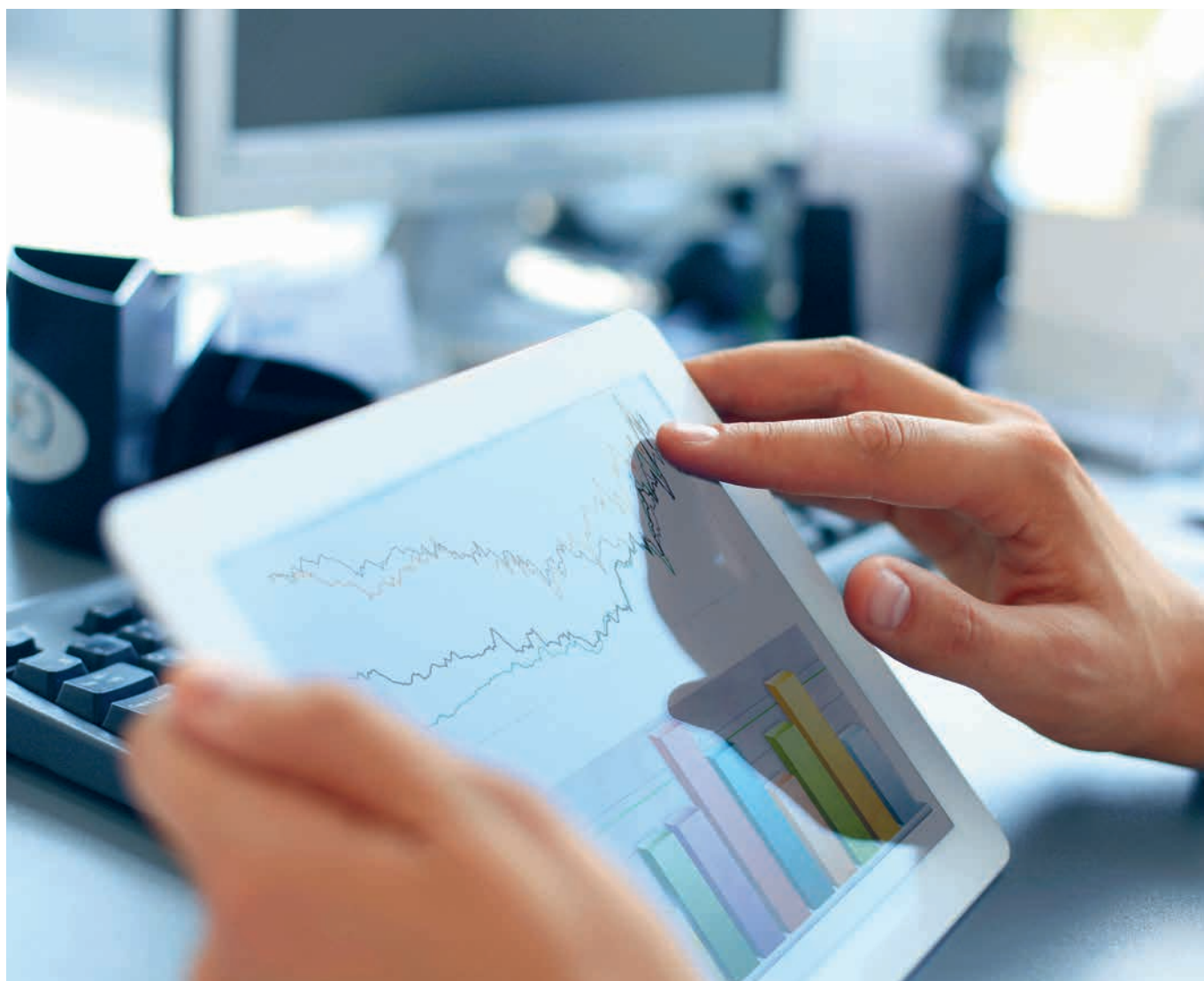
Teknologioteollisuus Suomessa

Tilaukskannan kasvu laivatilausten ansiota. Ilman laivatilauksia uudet tilaukset pudonneet vuoden 2009 tasolle s. 5

Sisällysluettelo

Maailman ja Suomen talouden näkymät	3
Teknologiateollisuus Suomessa	5
Elektroniikka- ja sähköteollisuus Suomessa	6
Kone- ja metallituoteollisuus Suomessa	7
Metallien jalostus Suomessa	8
Suunnittelu ja konsultointi Suomessa	9
Tietotekniikka-ala Suomessa	10

Kehittyvät maat ovat riski Euroopan elpymiselle

Maailmantalouden kehitystä varjostavat tällä kertaa kehittyvät maat, kuten Kiina, Brasilia ja Venäjä. Mahdollisuus kasvun merkittävällekin hidastumiselle on todellinen. Euroopan ajautumista kolmanteen taantumaan vuoden 2008 jälkeen ei voida sulkea pois. Muutospaine tulee kehittyvistä maista, joiden osuus maailmantalouden kasvusta on ollut viime vuosina huomattava. Useissa kehittyvissä maissa on tapahtunut krooninen talouden kehityksen heikentyminen. Muutos ei oikene nopeasti, vaan kestää jopa useita vuosia.

Kiinasta, Brasiliasta, Venäjältä ja muista kehittyvistä maista on nyt aiempaa vaikeampaa saada uusia tilauksia Suomeen ja muihin korkean teknologian vientimaihin. Sen sijaan Yhdysvalloissa ja osassa Eurooppaa myynti on ainakin toistaiseksi kehittynyt hieman parempaan suuntaan.

Kasvunäkymä länsimaissa on pysynyt ainakin syksyyn asti positiivisena. Tammi-syyskuussa bruttokansantuote oli kasvussa lähes kaikissa Länsi-Euroopan maissa paitsi Suomessa. Koko

Länsi-Euroopan talouskasvuksi on ennakoitu tälle vuodelle 1,7 prosenttia. Tämän toteutuessa kasvu on kaksi kertaa nopeampaa kuin viime vuonna. Talouden kehitys on ollut nopeinta Irlannissa, Espanjassa, Ruotsissa ja Isossa-Britanniassa.

Yhdysvaltain talouden ennustetaan kasvavan tänä vuonna 2,5 prosenttia, mikä vastaa viimevuotista kehitystä.

Kiinan talous on Länsi-Euroopan suuruinen

Viimeaikainen osakemarkkinoiden ja sijoittajien hermostuneisuus on seuraus reaalityalouden kehityksestä. Venäjä ja Brasilia ovat painuneet syvään taantumaan. Kiinan talouskasvu on hidastunut nopeammin kuin viralliset bruttokansantuoteluvut antavat ymmärtää. Muiden kehittyvien maiden tilannetta taas heikentävät raaka-aineiden hintojen aleneminen sekä valuuttakurssien heikentyminen.

Raaka-aineiden hintojen lasku vähentää vientituloja, koska vienti on näissä maissa pääosaltaan raaka-aineita. Valuuttakurssien heikentyminen taas leikkaa ostovoimaa sekä tuontia sen kallistumisen takia.

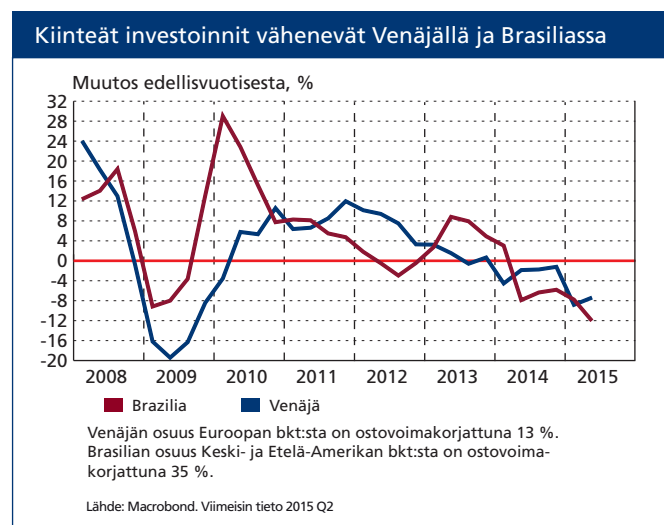
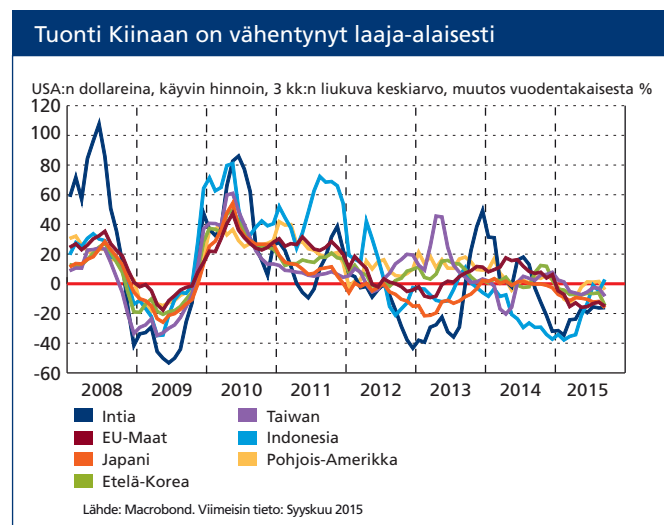
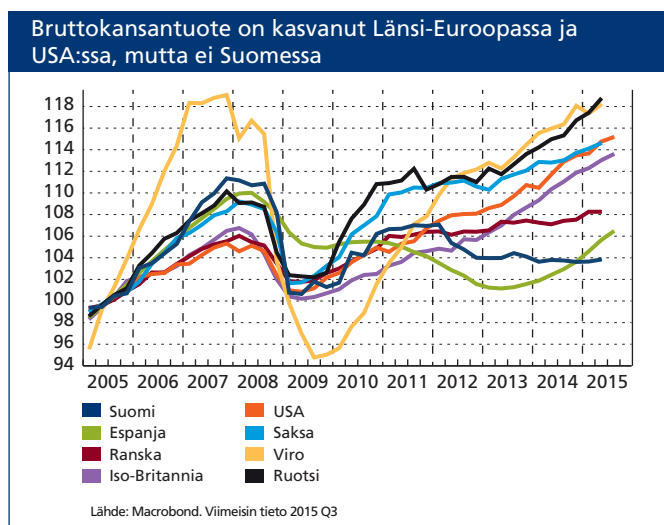
Kiinan osuus maailmantaloudesta on ostovoimalla ja hintatasolla korjattuna 16 prosenttia ja Aasiassa peräti 42 prosenttia. Kiinan talous vastaa suuruudeltaan Pohjois-Amerikkaa ja toisaalta koko Länsi-Eurooppaa. Näin merkittävän osuuden takia kansainvälinen mielenkiinto Kiinaa kohtaan on tällä hetkellä erityisen suuri.

Kiinan eri alueiden eriytyvästä kehityksestä huolimatta koko maan talouskehitystä voi havainnollistaa muutamilla tilastoilla. Teollisuuden tilanne on ostopäälliköiden mukaan heikentynyt selvästi syksyllä verrattuna kevään tilanteeseen. Tämän seurauksena myös vienti Kiinasta on vähentynyt. Vastaavasti tuonti Kiinaan on supistunut merkittävästi, mikä kertoo investointien kasvun hiipumisesta. Kiinan vienti väheni tammi-syyskuussa arvoltaan kuusi prosenttia ja tuonti 14 prosenttia verrattuna viimevuotiseen. Lähes vastaavan suuruinen tuonnin väheneminen toteutui viimeksi vuonna 2009. Esimerkiksi EU-maista tuonti Kiinaan oli heinä-syyskuussa 15 prosenttia pienempi kuin viime vuonna vastaavaan aikaan. Tuonti Intiasta ja Japanista väheni 16 prosenttia. Autojen myynti on niin ikään vähentynyt Kiinassa viime kuukausina.

Asuntorakentamisen määrä Kiinassa oli syksyllä enää muutama prosentti suurempi kuin vuosi sitten. Vuosina 2006–2007 sekä 2010–2011 asuntorakentaminen kasvoi vielä 30 prosentin vuosivauhtia. Vastaavasti Brasiliassa ja Venäjällä kiinteät investoinnit ovat vähentyneet tänä vuonna noin 10 prosenttia viimevuotisesta. Teollisuustuotanto on vähentynyt niin ikään. Brasiliassa tuotannon pudotus on ollut kesän ja syksyn aikana erityisen jyrkkää ja koskenut myös palvelualoja. Brasilian osuus koko Latinalaisen Amerikan bruttokansantuotteesta on ostovoimakorjattuna 35 prosenttia.

Kehittyvien maiden talouskasvun hiipuminen merkitsee kasvavaa ylituotantoa useilla teollisuuden toimialoilla. Hintakilpailu kovenee entisestään. Kyse on globaalin devalvaatio- ja voimistumisesta.

Maailmanlaajuisen epävarmuus ja kehittyvien maiden tilanne luonnollisesti vaikuttavat myös Euroopan ja Suomen kehitykseen. Tämänkin takia Suomella on erityinen syy tehdä kaikki voitava viennin kilpailukyvyä parantamiseksi. Aikaa ei ole enää hukattava päättämättömyyteen.

Tilaukset kasvua laivatilausten ansiota

Ilman laivatilauksia uudet tilaukset pudonneet vuoden 2009 tasolle

Teknoliateollisuuden yritysten liikevaihto Suomessa oli tammi-heinäkuussa kolme prosenttia suurempi kuin viime vuonna vastaavalla ajanjaksolla. Vuonna 2014 liikevaihtoa kertyi kaikkiaan 67 miljardia euroa. Talouskriisiä edeltävänä vuonna 2008 liikevaihto oli 86 miljardia euroa.

Teknoliateollisuuden yritysten saamat uudet tilaukset vähenivät heinä-syyskuussa. Tilaukset kuitenkin vahvistui laivatilausten ansiosta. Laivojen toimitukset ajoittuvat aina vuoteen 2020 asti. Jos laivatilauksia ei oteta huomioon, muun teknoliateollisuuden saamat uudet tilaukset ovat painuneet vuoden 2009 tasolle.

Markkinatilanteen heikkenemisestä kertoo se, että alan yritysten saamat tarjouspyynnöt ovat vähentyneet syksyn aikana.

Teknoliateollisuuden tilauskantatiedustelussa mukana olevat alan yritykset Suomessa saivat uusia tilauksia heinä-syyskuussa euronääräisesti 21 prosenttia vähemmän kuin vastaavalla ajanjaksolla vuonna 2014 ja 18 prosenttia vähemmän kuin edeltävällä vuosineljänneksellä huhti-kesäkuussa. Yrityksistä 65 prosenttia raportoi uusien tilaustensa vähentyneen huhti-kesäkuun jälkeen, 28 prosenttia lisääntyneen ja seitsemän prosenttia pysyneen ennallaan.

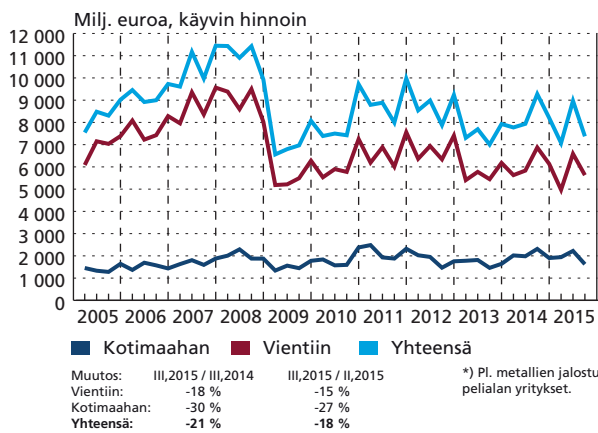
Tilaukset arvo oli syyskuun lopussa 11 prosenttia suurempi kuin samaan aikaan vuonna 2014 ja neljä prosenttia suurempi kuin kesäkuun lopussa. Yrityksistä 60 prosenttia raportoi tilauskantansa supistuneen kesäkuun jälkeen, 30 prosenttia kasvaneen ja 10 prosenttia pysyneen ennallaan.

Viime kuukausien tilauskehityksen perusteella teknoliateollisuuden yritysten liikevaihdon arvioidaan olevan loppuvuonna suunnilleen samalla tasolla kuin viime vuonna vastaavaan aikaan.

Teknoliateollisuuden yritysten henkilöstö Suomessa väheni tammi-syyskuussa hieman viimevuotisesta. Syyskuun lopussa henkilöstöä oli noin 2 000 vähemmän kuin viime vuonna keskimäärin ollen kaikkiaan 282 000. Vuonna 2008 alan yritykset työllistivät Suomessa kaikkiaan 326 000 henkilöä.

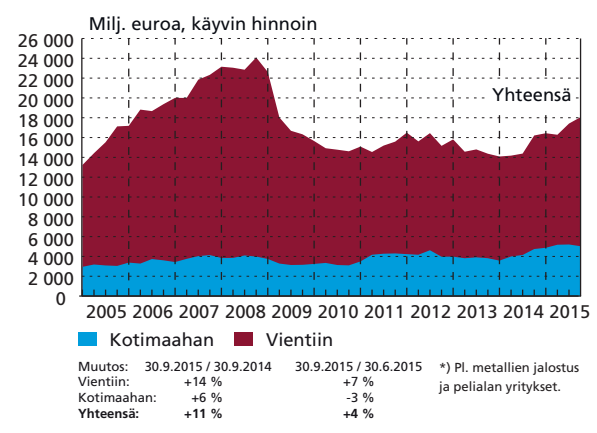
Henkilöstön vähenemisestä huolimatta alan yritykset ovat rekrytoineet tänä vuonna uutta henkilöstöä kaikkiaan 22 000. Heinä-syyskuussa rekrytointeja oli 7 700. Yrityksestä riippuen henkilöstöä on joko lisätty tai korvattu eläkkeelle siirtyneitä ja työpaikan vaihtaneita.

Teknoliateollisuuden* uudet tilaukset Suomessa

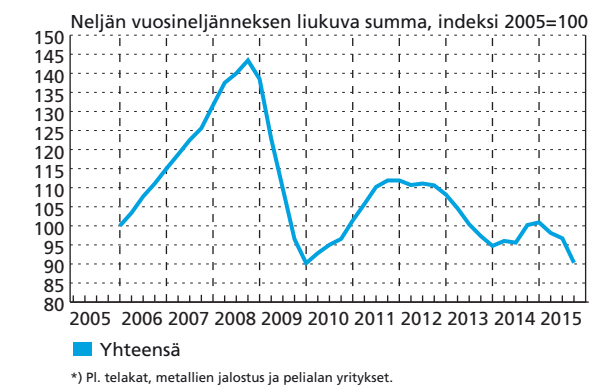
Lähde: Teknoliateollisuus ry:n tilauskantatiedustelun vastaajayritykset, viimeisin tieto heinä-syyskuu 2015.

Teknoliateollisuuden* tilauskanta Suomessa

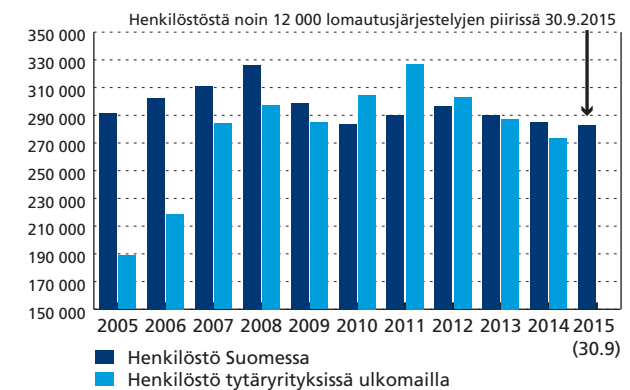
Lähde: Teknoliateollisuus ry:n tilauskantatiedustelun vastaajayritykset, viimeisin tieto 30.9.2015.

Teknoliateollisuuden* uudet tilaukset Suomessa ilman laivatilauksia

Lähde: Teknoliateollisuus ry:n tilauskantatiedustelun vastaajayritykset, viimeisin tieto heinä-syyskuu 2015.

Teknoliateollisuuden henkilöstö

Lähde: Tilastokeskus, Teknoliateollisuus ry:n henkilöstötiedustelu

Copyright © Planmeca

Tilausten väheneminen jatkunut

Elektroniikka- ja sähköteollisuuden (tietoliikennelaitteet, sähkökoneet, terveysteknologia) yritysten liikevaihto Suomessa oli tammi-heinäkuussa yhdeksän prosenttia pienempi kuin viime vuonna vastaavalla ajanjaksolla. Liikevaihdon supistuminen jatkui erityisesti tietoliikennelaite -toimialalla. Vuonna 2014 liikevaihtoa kertyi kaikkiaan 15,3 miljardia euroa. Talouskriisiä edeltävänä vuonna 2008 liikevaihto oli 30,4 miljardia euroa.

Elektroniikka- ja sähköteollisuudessa uudet tilaukset ja tilauskanta jäivät heinä-syyskuussa viimevuotista alemmalle tasolle tietoliikennelaite -toimialan vetämänä.

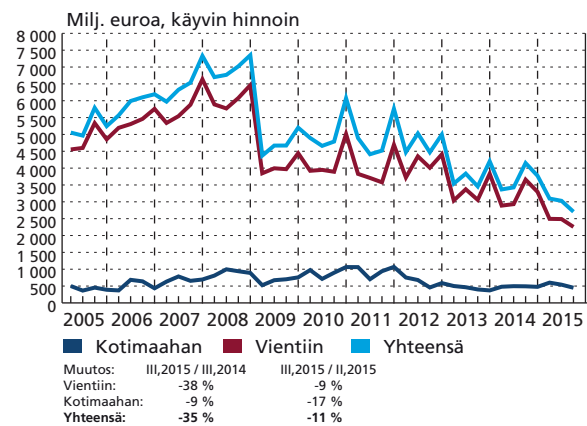
Teknologioteollisuuden tilauskantatiedustelussa mukana olevat elektroniikka- ja sähköteollisuuden yritykset Suomessa saivat uusia tilauksia heinä-syyskuussa euromääräisesti 35 prosenttia vähemmän kuin vastaavalla ajanjaksolla vuonna 2014 ja 11 prosenttia vähemmän kuin edeltävällä vuosineljänneksellä huhti-kesäkuussa.

Tilauksien arvo oli syyskuun lopussa 17 prosenttia pienempi kuin samaan aikaan vuonna 2014 ja kuusi prosenttia pienempi kuin kesäkuun lopussa.

Viime kuukausien tilauskehityksen perusteella elektroniikka- ja sähköteollisuuden yritysten liikevaihdon arvioidaan olevan loppuvuonna alemmalla tasolla kuin viime vuonna vastaavaan aikaan.

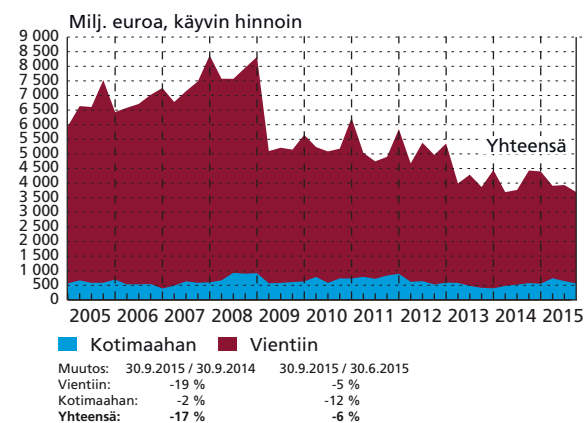
Elektroniikka- ja sähköteollisuuden yritysten henkilöstö Suomessa väheni tammi-syyskuussa lähes kolme prosenttia viimevuotisesta. Syyskuun lopussa henkilöstöä oli noin 1 100 vähemmän kuin viime vuonna keskimäärin ollen kaikkiaan 41 000. Vuonna 2008 alan yritykset työllistivät Suomessa kaikkiaan 60 900 henkilöä.

Elektroniikka- ja sähköteollisuuden uudet tilaukset Suomessa

Lähde: Teknologiateollisuus ry:n tilauskantatiedustelun vastaajayritykset, viimeisin tieto heinä-syyskuu 2015.

Elektroniikka- ja sähköteollisuuden tilauskanta Suomessa

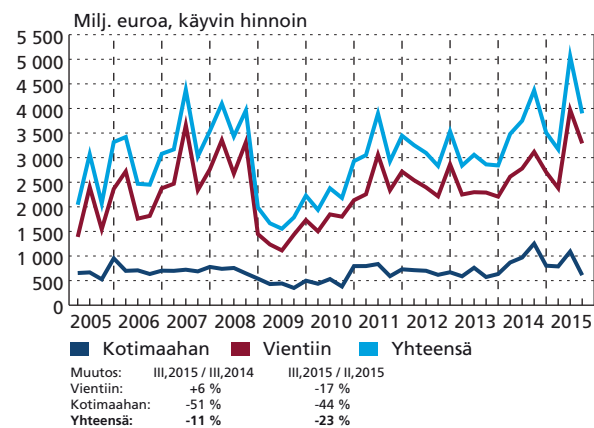

Lähde: Teknologiateollisuus ry:n tilauskantatiedustelun vastaajayritykset, viimeisin tieto 30.9.2015.

Copyright © Meyer Turku

Kone- ja metallituoteteollisuuden uudet tilaukset Suomessa

Lähde: Teknologiateollisuus ry:n tilauskantatiedustelun vastaajayritykset, viimeisin tieto heinä-syyskuu 2015.

Tilaukanta vahvistunut laivatilausten ansiosta

Kone- ja metallituoteteollisuuden (koneet, metallituotteet, kulku-neuvot) yritysten liikevaihto Suomessa oli tammi-heinäkuussa neljä prosenttia suurempi kuin viime vuonna vastaavalla ajanjaksolla. Vuonna 2014 liikevaihtoa kertyi kaikkiaan 26,8 miljardia euroa. Talouskriisiä edeltävänä vuonna 2008 liikevaihto oli 33,3 miljardia euroa.

Kone- ja metallituoteteollisuudessa tilaukskannan vahvistuminen jatkui heinä-syyskuun aikana. Kasvun takana olivat laivatilaukset, joiden valmistus ajoittuu aina vuoteen 2020 asti. Ilman laivatilauksia sekä uudet tilaukset että tilaukskanta olisivat vähentyneet. Koko toimialan tilaukskannan kasvu vuoden 2013 jälkeen perustuu lähes yksinomaan laivatilauksiin.

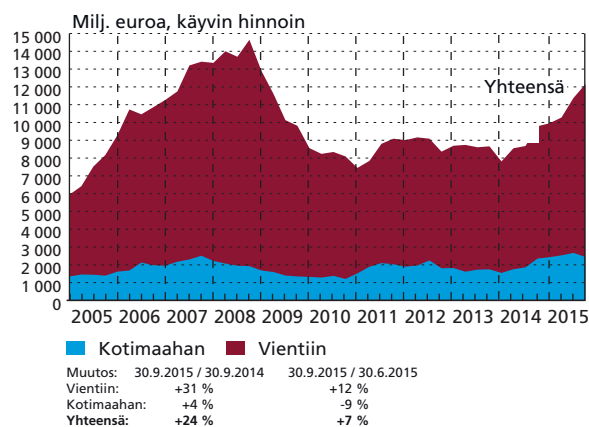
Teknologiateollisuuden tilauskantatiedustelussa mukana olevat kone- ja metallituoteteollisuuden yritykset Suomessa saivat uusia tilauksia heinä-syyskuussa euromääräisesti 11 prosenttia vähemmän kuin vastaavalla ajanjaksolla vuonna 2014 ja 23 prosenttia vähemmän kuin edeltävällä vuosineljänneksellä huhti-kesäkuussa.

Tilaukskannan arvo oli syyskuun lopussa 24 prosenttia suurempi kuin samaan aikaan vuonna 2014 ja seitsemän prosenttia suurempi kuin kesäkuun lopussa.

Viime kuukausien tilauskehityksen perusteella kone- ja metallituoteteollisuuden yritysten liikevaihdon arvioidaan olevan loppuvuonna suunnilleen samalla tasolla kuin viime vuonna vastaavaan aikaan.

Kone- ja metallituoteteollisuuden yritysten henkilöstö Suomessa väheni tammi-syyskuussa hieman viimevuotisesta. Syyskuun lopussa henkilöstöä oli noin 1 400 vähemmän kuin viime vuonna keskimäärin kaikkiaan 121 000. Vuonna 2008 alan yritykset työllistivät Suomessa kaikkiaan 150 100 henkilöä.

Kone- ja metallituoteteollisuuden tilaukskanta Suomessa

Lähde: Teknologiateollisuus ry:n tilauskantatiedustelun vastaajayritykset, viimeisin tieto 30.9.2015.

Metallien jalostus Suomessa

Copyright © SSAB

Liikevaihto kasvanut, mutta tuotantomäärät eivät

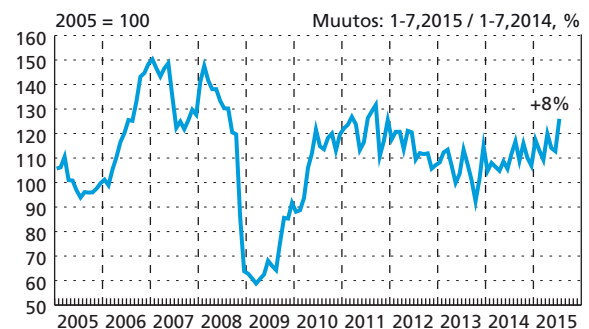
Metallien jalostusyritysten (terästuotteet, värimetallit, valut, metallimalmit) liikevaihto Suomessa oli tammi-heinäkuussa kahdeksan prosenttia suurempi kuin viime vuonna vastaavalla ajanjaksolla. Vuonna 2014 liikevaihtoa kertyi kaikkiaan 9,8 miljardia euroa. Talouskriisiä edeltävänä vuonna 2008 liikevaihto oli 11,2 miljardia euroa.

Terästuotteiden, värimetallien, valujen ja metallimalmien yhteenlaskettu tuotannon määrä Suomessa väheni tammi-elokuussa kaksi prosenttia viimevuotisesta. Tuotanto väheni muilla aloilla paitsi värimetallien valmistuksessa.

Terästuotanto maailmanlaajuisesti väheni tämän vuoden tammi-syyskuussa kaksi prosenttia verrattuna viimevuotiseen. Syyskuussa tuotanto oli neljä prosenttia pienempi kuin vuotta aiemmin samaan aikaan. Kapasiteetin käyttöaste oli syyskuussa 69 prosenttia, kun vuotta aiemmin se oli 73 prosenttia. Tuotanto oli syyskuussa Pohjois-Amerikassa kuusi prosenttia, Aasiassa kolme prosenttia ja EU-maissa viisi prosenttia alemmalla tasolla kuin vuosi sitten. Ylivoimaisesti suurimman tuotantomaan Kiinan osuus maailman terästuotannosta oli syyskuussa 50 prosenttia.

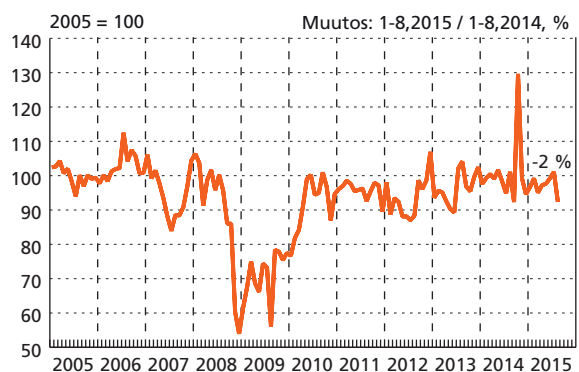
Metallien jalostusyritysten henkilöstö Suomessa väheni tammi-syyskuussa lähes neljä prosenttia viimevuotisesta. Syyskuun lopussa henkilöstöä oli noin 600 vähemmän kuin viime vuonna keskimäärin ollen kaikkiaan 15 100. Vuonna 2008 alan yritykset työllistivät Suomessa kaikkiaan 18 100 henkilöä.

Metallien jalostuksen liikevaihto Suomessa

Kausipuhdistettu liikevaihdon arvoindeksi, viimeisin tieto 7/2015
Lähde: Tilastokeskus

Metallien jalostuksen tuotannon määrä Suomessa

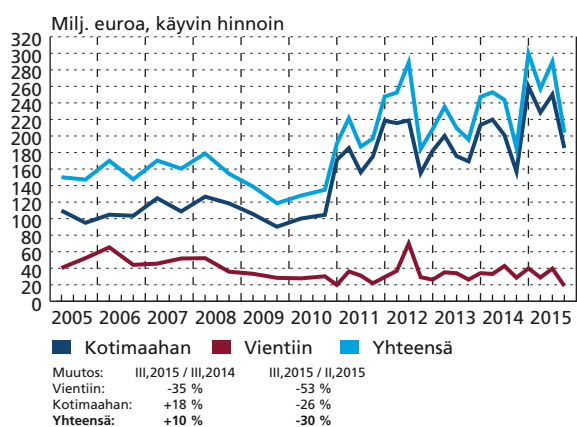

Kausipuhdistettu volyyymi-indeksi, viimeisin tieto 8/2015
Lähde: Tilastokeskus

Copyright © Pöyry

Suunnittelu- ja konsultointialan uudet tilaukset Suomessa

Lähde: Teknologiateollisuus ry:n tilauskantatiedustelun vastaajayritykset, viimeisin tieto heinä-syyskuu 2015.

Tilaukset vahvistuminen jatkunut

Suunnittelu- ja konsultointialan (teollisuuden, yhteiskunnan ja rakentamisen asiantuntijapalvelut) liikevaihto Suomessa oli tammi-heinäkuussa seitsemän prosenttia suurempi kuin viime vuonna vastaavalla ajanjaksolla. Vuonna 2014 liikevaihtoa kertyi kaikkiaan 5,3 miljardia euroa. Talouskriisiä edeltävänä vuonna 2008 liikevaihto oli 5,5 miljardia euroa.

Suunnittelu- ja konsultointialalla tilaukset vahvistuminen jatkui heinä-syyskuun aikana. Yritysten välillä tilanteet kuitenkin poikkeavat huomattavasti toisistaan. Toimialalle ovat myös tyypillisiä suuret vaihtelut uusien tilausten kehityksessä vuosineljännesten välillä.

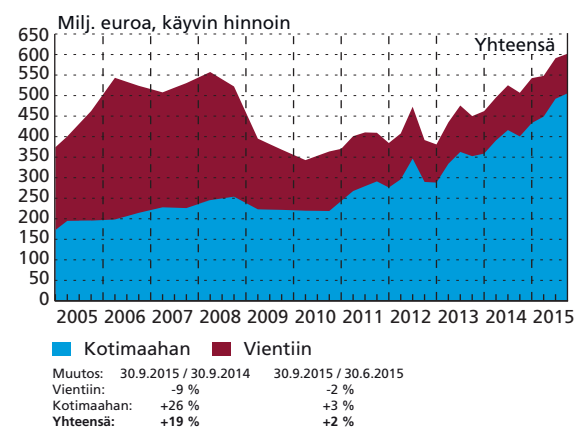
Teknologiateollisuuden tilauskantatiedustelussa mukana olevat suunnittelu- ja konsultointialan yritykset Suomessa saivat uusia tilauksia heinä-syyskuussa euromääräisesti 10 prosenttia enemmän kuin vastaavalla ajanjaksolla vuonna 2014, mutta 30 prosenttia vähemmän kuin edeltävällä vuosineljänneksellä huhti-kesäkuussa.

Tilaukset vahvistuminen oli syyskuun lopussa 19 prosenttia suurempi kuin samaan aikaan vuonna 2014 ja kaksi prosenttia suurempi kuin kesäkuun lopussa.

Suunnittelu- ja konsultointialan yritysten liikevaihdon arvioidaan olevan loppuvuonna suurempi kuin viime vuonna vastaavaan aikaan.

Suunnittelu- ja konsultointialan yritysten henkilöstö Suomessa lisääntyi tammi-syyskuussa noin kolme prosenttia viimevuotisesta. Syyskuun lopussa henkilöstöä oli noin 1 500 enemmän kuin viime vuonna keskimäärin ollen kaikkiaan vajaat 48 000. Vuonna 2008 alan yritykset työllistivät Suomessa kaikkiaan 45 500 henkilöä.

Suunnittelu- ja konsultointialan tilaukset Suomessa

Lähde: Teknologiateollisuus ry:n tilauskantatiedustelun vastaajayritykset, viimeisin tieto 30.9.2015.

Tietotekniikka-ala Suomessa

Tilaukanta edelleen kasvusuunnassa

Tietotekniikka-alan (tietotekniikkapalvelut, ohjelmistot) yritysten liikevaihto Suomessa oli tammi-heinäkuussa 17 prosenttia suurempi kuin viime vuonna vastaavalla ajanjaksolla. Kasvun takana oli ohjelmistoala ja siinä erityisesti peliteollisuus. Vuonna 2014 liikevaihtoa kertyi kaikkiaan 9,9 miljardia euroa. Talouskriisiä edeltävänä vuonna 2008 liikevaihto oli 6,7 miljardia euroa.

Tietotekniikka-alalla tilaukanta oli heinä-syyskuussa edelleen kasvusuunnassa. Yritysten välillä tilanteet kuitenkin poikkeavat huomattavasti toisistaan. Toimialalle ovat myös tyypillisiä suuret vaihtelut tilausten kehityksessä vuosineljännten välillä.

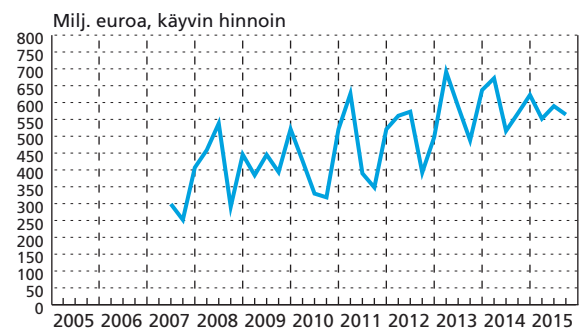
Teknologiaeteollisuuden tilaukantaedustelussa mukana olevat tietotekniikka-alan yritykset Suomessa saivat uusia tilauksia heinä-syyskuussa euromääräisesti hieman vähemmän kuin vastaavalla ajanjaksolla vuonna 2014 ja neljä prosenttia vähemmän kuin edeltävällä vuosineljänneksellä huhti-kesäkuussa.

Tilaukannan arvo oli syyskuun lopussa kahdeksan prosenttia suurempi kuin vastaavaan aikaan vuonna 2014 ja seitsemän prosenttia suurempi kuin kesäkuun lopussa.

Viime kuukausien tilauskehityksen perusteella koko tietotekniikka-alan yritysten liikevaihton arvioidaan olevan loppuvuonna suurempi kuin viime vuonna vastaavaan aikaan.

Tietotekniikka-alan yritysten henkilöstö Suomessa väheni tammi-syyskuussa hieman viimevuotisesta. Syyskuun lopussa henkilöstöä oli noin 600 vähemmän kuin viime vuonna keskimäärin ollen kaikkiaan vajaat 58 000. Vuonna 2008 alan yritykset työllistivät Suomessa kaikkiaan 51 700 henkilöä.

Tietotekniikka-alan* uudet tilaukset Suomessa

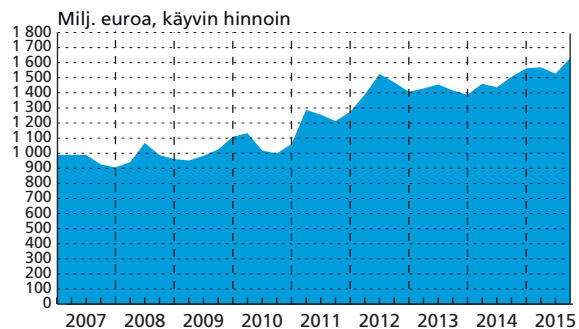

Muutos: III, 2015 / III, 2014 +1 %
Yhteensä: III, 2015 / II, 2015 -4 %

*) Pl. pelialan ohjelmistoyritykset.

Lähde: Teknologiaeteollisuus ry:n tilaukantaedustelun vastaajayritykset, viimeisin tieto heinä-syyskuu 2015.

Tietotekniikka-alan* tilaukanta Suomessa

Muutos: 30.9.2015 / 30.9.2014 +8 %
Yhteensä: 30.9.2015 / 30.6.2015 +7 %

*) Pl. pelialan ohjelmistoyritykset.

Lähde: Teknologiaeteollisuus ry:n tilaukantaedustelun vastaajayritykset, viimeisin tieto 30.9.2015.

TILANNE JA NÄKYMÄT 4/2015

Tiedot perustuvat tilanteeseen 3.11.2015

Pääekonomisti Jukka Palokangas, p. (09) 1923 358, 040 750 5469

Ekonomisti Petteri Rautaporras, p. (09) 1923 357, 050 304 2220

Lisätietoa teknologiateollisuuden liikevaihdon, viennin, investointien, henkilöstön, tuottajahintojen ja metallien hintojen kehityksestä
Teknologiateollisuus ry:n kotisivulta: www.teknologiateollisuus.fi

Itella Green

Teknoliateollisuus ry
Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
puhelin (09) 19231, faksi (09) 624 462
www.teknoliateollisuus.fi